

Izjava, izvešeni ponedeljek, vsak dan. Uredništvo: ulica sv. Frančiška
Asiškega št. 20, I. nadstropje. De-
pisma se ne sprejemajo, rokopisi
Anton Gerbec. — Lastnik: Fran-
zina za mese L 7.—, 3 mese-
L 20.—, 6 mese L 32.—, 12 mese-
L 50.—, 1 leto L 100.—
Za inozemstvo mesečno 4 lire (15 centov)
Telefon uredništva: 11-57.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v
širokosti ene kolone (72 mm.) — Oglasi trgovcev in obrtnikov um po 40 cent.
osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po L 1.—, oglasi denarnih zavodov
um po L 2 — Mali oglasi po 20 cent. beseda, najmanj pa L 2. — Oglasi,
naročniki in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv.
Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

TEORIJA IN PRAKSA

Naj tu osvežimo spomin le na nekatere
izmed številnih, za nas tako neizmenno za-
lostnih in poniževalnih dogodkov, ki smo
jih s krvavečo dušo preživeli v teh zadnjih
časih.

Znana je afera nesrečnega Bona, ki se
mu je očital strašen zločin oskrbnika gro-
bov na bojiščih in izklopavanje mrlivcev ter
se mu je — z namenom, ki ga hočemo po-
zneje označiti — hotelo naprtniti slovensko
rojstvo. Kljub dejstvu, da smo mi ugotovili
tako na neoporečen način, na podlagi ugo-
tovitev na licu mesta, da Bon ni Slovenec,
kljub dejstvu, da smo na isti zanesljivi na-
čin ugotovili, da so bile prve izpovedbe
Bonove izsiljene z vsemi mogočimi gro-
njami na civilnem komisariatu v Gradski;
in kljub dejstvu, da je bil Bon pri sodni
obravnavi oproščen: kljub vsemu temu so
italijanska javna glasila neprestano ponav-
ljala svoje obtožbe in vztrajala pri svoji
trditvi, da je Bon Slovenec. Celo tedanji
ministrski predsednik Bonomi se je skli-
ceval v odgovoru na tozadevno interpela-
cijo na trditve v italijanskih listih, ne da
bi se niti najmanj zmenil ne za naše do-
kazne ne za razsodbo sodnje.

Hrvatska posojilnica v Puli, torej nepo-
litična naprava, je sklicala svoj občni zbor,
kakor določajo njena odoblasti potrjena
pravila in kakor ji nalaga tudi zakon. Zbo-
rovanje je bilo, kakor predpisano, prijav-
ljeno državnemu oblastniku, ki je vzel po-
javno na znanje ter zagotovilo, da se bo
moglo zborovanje vršiti mirno in brez vsa-
kih neprilic. Vendar so izvestni živili
nasilno vdrl v prostore, kjer se je imelo
vršiti zborovanje, pretepli zborovalce do
kervi in jih razgnali. Ta čin nasilja pa se je
opravičeval s trditvijo, da se je imel vršiti
sestanek nevarnih političnih agitatorjev,
ki rovarijo proti državi!

In sedaj še žalostno prošuli dogodek
z vojaškim spomenikom na Krnu. Kljub dej-
stvu, da je nemški strokovnjak — pri-
znana avtoriteta — ugotovil na licu mesta,
da je poškodbo povzročila strela in da je v
tem soglašala tudi uradna tehnična komi-
sija, so vztrajali in vztrajajo italijanski listi
pri trditvi, da so našli ljudje poškodovani
spomenik in ga oskrnili na barbarski na-
čin.

Zakaj oživljamo spomin na te dogodke?
Zato, ker nam je jasno, da ni državnim
oblastvom in italijanskemu javnemu mne-
nju do tega, da bi le v vsakem posameznem
konkretnem slučaju metali krivdo na naše
ljudstvo, marveč da so vsi ti poškusi, na-
perjeni proti nam, v stvarni zvezi med se-
boj, da gre tu za sistem, za metodo, ki za-
sleduje neki poseben namen.

Tega hočemo tu označiti. Kakor je na-
glašal posl. dr. Wilfan v svojem zadnjem
govoru v parlamentu, zahteva pravna vest
civiliziranega sveta, da se morajo manjšine
spoštovati in ščititi. Ta pravna vest, kul-
turnega sveta je posebej sedaj v Dru-
štvu narodov. Naši manjšini v Italiji sicer
ni priznana pravica, da bi se mogla s
svojimi pritožbami naravnost obračati do
Društva narodov. Vendar pa se računa z
možnostjo, da zadobijo to pravico sploh
vse manjšine. Naloga Društva narodov pa
ni samo ta, da razsoja o pritožbah na-
rodnih manjšin, ampak da sodi tudi o nji-

hovem obnašanju napram državi in njeni
narodni večini. Zato zbirajo vse prizadete
države proti svojim manjšinam obtožni
material, da ga v slučaju potrebe lahko
porabijo. Mi prihajamo do prepričanja, da
hočejo tudi naša oblastva in italijansko
javno mnenje imeti po vsaki ceni v rokah
tak protimanjšinski material. Ker jim ga
mi s svojim obnašanjem nikakor ne daja-
mo, izrabljajo dogodke, kakršni so gori o-
menjeni, in jim na ta ali oni način dajajo
«neizbrisni uradni pečat», kakor nam ka-
že Bonomijevo sklicevanje na Bonovo
«afero». S takimi uradno obeljenimi lažmi
potem ne bo težko «dokazati», da smo mi
edini krivci, da smo mi krivi, da ne more
priti do dobrega razmerja med državo in
našo narodno manjšino. Svet naj bi verjel,
da država mora strogo postopati z nami,
ker smo razbrzdani in roparski element,
ki se nikakor ne bo sprijaznil s svojo se-
danjo državno pripadnostjo, ki sovraži in
zaničuje italijanski narod in italijansko dr-
žavo ter računa na katastrofalne dogod-
ke, ki to našo manjšino odločijo zopet od
države. Bolj in bolj se nam vsiljuje misel,
da vse te obtožbe na račun našega naroda
v Julijski Krajini zasledujejo edini cilj, da
se trpinčenje našega ljudstva predstavi na
zunaj in na zunan kot nekaka državna
potreba, ki bi vse to zlo upravičevala.

Naravno je, da imamo mi napram temu
stremljenju silno težavno stališče. Večina
ima v naši državi napram nam kaj ugodno
stališče. Na vsakem mednarodnem sestanku
morejo podajati slovesno zagotovila, da
so naše pritožbe neupravičene in da so
poročila v naših listih brez resnične pod-
lage in tendenciozno izkrivljena. Laška
glasila vseh barv pa nas nemoteno in ne-
kaznjeno obrekujejo in blatijo kar za tek-
mo.

Tako stojimo z zvezanimi rokami, tudi
če se nam dogajajo najhujše krivice. In kar
je najhujše za nas: vse to spričo dejstva,
da ves svet — pred vsem pa dosedanja za-
vezniki in zmagovalci — priznavajo teore-
tično načelo zaščite narodnih manjšin in
pravico do samega svojega življenja tudi v
drugorodni državi! Kako daleč so glede
nas slovesno podana zagotovila od pre-
dložene resnice! Imamo pač osrednji par-
lament, kjer nas morejo naši zastopniki
brantati. Ti vršijo tudi to svojo nalogo z vsi
vestnostjo. Ali, kaj nam koristi to? Na
vse njihove izjave o naši lojalnosti, opte
na neoporečna dejstva, odgovorjajo: Ne-
spodobno govorite! Ne znate spoštovati
Italije! A naše pritožbe označajo kot ne-
poboljšljiv irendentizem in porivajo nane-
mano razpravo na zunanjepolitična tla.
Naš pretežni irendentizem je platforma za
vso politiko, napram naši narodni manjšini
v Julijski Krajini.

Ostaja nam vendarle eno sredstvo, in
sicer izdatno: To je intenzivno delo med
nami samimi, da ohranimo moralo med na-
šim ljudstvom, da dvigamo njegovo kul-
turo, krepimo njegovo gospodarstvo in ga
dovajamo k čim višji politični zrelosti. Z
eno besedo: da ga usposobimo vestransko,
da prebije sedanje hude čase dotlej,
ko pride pravo spoznanje tudi na strani
večine.

Konferenca v Lausanni

Prvi sestanki — Enotna zavezuška fronta
proti Turčiji vzpostavljena — Angličji do-
bili predsedništvo komisije za vprašanje
Dardanel — Odpor turške delegacije

LAUSANNA, 22. Mirovna konferenca
je imela sredi prvo sejo v hotelu Du Cha-
teau. Bili so prisotni delegati Anglije,
Francije, Italije, Japonske, Jugoslavije, Gr-
cije, Rumunske, Turčije in Zedinjenih dr-
žav.

Začasni predsednik lord Curzon se je
zahvalil tudi v imenu drugih udeležencev
oblastvom švicarske republike za skrb in
vkljudnost, ki so jo pokazale nasproti go-
stom. Nato je bil predložen v odobritev
pravilnik, ki določa med drugim, da se bo
udeležili konferenca razen zastopnikov
držav tudi zastopniki drugih črnoskopskih
držav, ko bo šlo za ureditev vprašanja
dardanelskih ožin. Ostale države, ki so
prizadele pri urejanju vzhodnih vprašanj,
bodo lahko predložile svoje predloge gle-
de vprašanj, pri katerih so direktno prizade-
lete, ustmeno ali pisмено.

Turška delegacija je izjavila, da se ne
more pogajati z državami, ki niso nave-
dene v zavezuški noti od 23. septembra
in v odgovoru turške vlade z dne 4. okto-
bra, ker delegacija je dobila pooblastilo od
turške velike narodne skupščine le na
podlagi teh dveh dokumentov.

Predsedovali bodo po vrsti in alfabet-
skem redu zastopniki držav, ki so organi-
zirale konferenco. Za glavnega tajnika je
bil imenovan Francoz Massigli.

Ustanovljene so bile razen tega tri ko-
misije: 1.) komisija za teritorialna in vo-
jaska vprašanja in vprašanje morskih ožin;
2.) komisija za rešitev vprašanj tujcev in
narodnih manjšin v Turčiji; 3.) komisija za
finančna in gospodarska vprašanja, prista-
nišča in železnice ter zdravstvena vpra-
šanja; 4.) prvi komisiji bo predsedoval lord
Curzon, drugi markiz Garroni; 5.) tretji
gospod Barrère. Komisije bodo ustanovile
podkomisije in posebne odbore, ki jih bo
smatrala za potrebne. Te podkomisije in

posebni odbori bodo določili svoje pred-
sednike.

Ustanovljen je bil tudi odbor za sestavo
besedila. Odbor je sestavljen od angleškega,
francoskega, italijanskega, japonskega
in turškega zastopnika.

Javno razpravo na konferenci bo za-
gotovljena potom poročil glavnega tajnika.
Popoldne ob 16 se je vršila plenarna
seja. Lord Curzon je pozval delegate, naj
bi predložili svoje splošne pripombe v
različnih in zapletenih vprašanjih, ki bodo
predložene konferenci. Barrère, Garroni,
lord Curzon in baron Hayashi so izrazili
željo, da bi bilo delo konference ovcenočano
z uspehom in da bi kmalu prišlo do trajne
miru.

Na tej seji so imeli daljše govore pred-
sedniki treh zavezuških držav. Barrère je
povdarjal, da mora ta konferenca primesti
mir na vzhod. To je neobhodno potrebno
za napredek sveta, ki ni mogoč brez sploš-
nega pomirjenja. Po toliko letih nereda,
vojne, izgube človeških življenj in mate-
riala, po tolikem trpljenju si človeštvo želi
miru in vzajemnega zaupanja. Nikjer se ta
potreba ne čuti bolj nego v krajih, ki so
trpeli vojne grozote še pred svetovnim po-
žarom, zažganim vsled zločinske ambicije
tistih, ki so hoteli podvreči Evropo svo-
jemu gospodstvu.

Cas je — je nadaljeval Barrère — da
pride do normalnih odnosov med narodi.
Treba je zastaviti vsa diplomatska sred-
stva, da se to doseže. Lotili se bomo težkih
vprašanj, ki so na dnevnem redu, z željo in
voljo, da jih trajno rešimo v skladu z u-
pravičenimi interesi, ki so z njimi v zvezi.
Vzhodno vprašanje ima splošen pomen
in je od njega odvisna ohranitev miru na
svetu. Potrebna je pomoč in dobra volja
vseh članov te konference, ki bodo gotovo
složno delovali za vzpostavitev trajnega
in pravičnega miru na podlagi vzajem-
nega spoštovanja pravic in zakonitih ko-
risti in da bodo tako utrdili načela, za
katera so se zavezniški vojevali v najbolj
okrutni vojni.

Barrère je poudarjal, da bo francoska

delegacija zastopala na konferenci ta na-
čela.

Za njim je govoril lord Curzon, ki je iz-
javil, da sprejema brez pridržkov pomem-
bene besede gosp. Barrèrea, h katerim ni
treba nič pripominjati. Tudi on želi iz vse-
ga srca vrnitev miru, po katerem hrepeni
človeštvo.

Končno je govoril v italijanskem jeziku
senator Garroni, ki je izjavil, da govori v
jeziku, ki spominja na jezik Rima, kateri je
načel svet mednarodnega prava, prava,
ki je, urejujoč vojno, mnogo doprineslo k
napredku in civilizaciji človeštva. Po dol-
gih letih vojne — je nadaljeval sen. Gar-
roni — je splošna želja in potreba, da se
odloži orožje. Danes smo mi tukaj tolačici
te želje, te potrebe in upamo, da bomo o-
stali složni pri delu za dosego cilja, zaradi
katerega smo prišli sem. Naj bi duh miru
obvladoval naše delo!

Senator Garroni je izjavil, da se pridru-
žuje plemenitim besedam g. Barrèrea in
lorda Curzona. Vsi trije govorniki so izra-
zili svoje simpatije Švic.

Prvi nastop turške delegacije — Turki za-
htevajo mejo iz L 1913 in plebscit v za-
padni Traciji — Jugoslavija za mejo ob
Marici in proti plebscitu v zapadni Traciji
— Nintić poziva posamezne delegacije na
spravljivost

LAUSANNA, 22. Uradno poročilo pravi:
Komisija za teritorialna in vojska vpra-
šanja je imela svojo prvo sejo danes ob
10/30. Začelo se je z razpravo o turških
mejah v Evropi.

Izmet paša je zahteval v imenu turške
delegacije meje od L 1913. Zahteval je, naj
se v zapadni Traciji razpiše plebscit. Ob-
ljubil je, da bo naknadno predložil podro-
bne predloge glede meje zapadne Tracije.
G. Venizelos je obrazložil, zakaj Grčija
ne more sprejeti drugih meja nego one iz
L 1919 in zakaj smatra, da vprašanje za-
padne Tracije sploh ne spada pred konfe-
renco. Izmet paša si je pridržal odgovor
na te pripombe.

G. Nintić, jugoslovenski delegat, je pri-
poročal delegacijam spravljivost in je iz-
razil upanje, da se bo meja določila ob reki
Marici, v zmislu zavezuške note od 23.
septembra, in da se bo demilitarizirala go-
tova zona na obeh straneh meje od Črnege
do Egejskega morja. Izjavil se je nasproti
negu predlogu glede plebscita v zapadni
Traciji in kakršnikoli izpremembi neul-
ske pogodbe.

G. Duca, romunski delegat, se je pridru-
žil Nintićevim izjavam.

Bolgarska delegacija bo slišala popo-
ldne ob 16 glede vprašanja bolgarskega iz-
hodišča na Egejsko morje.

Tekom današnjega dneva sta Izmet paša
in angorski zastopnik v Rimu Delaedin
obiskala G. Mussolinija, pri katerem sta
ostala približno tri četiri ure.

Izjava ameriške delegacije

LAUSANNA, 22. Ameriška delegacija je po-
dala agenciji «Stefani» sledečo izjavo: Ameri-
ška delegacija želi izraziti svoje zadoščenje
nad tem, da je pridružena delegacijam, ki tvo-
rijo konferenco v Lausanni. To je naša misel
in želimo, da izve konferenca in njen tajnik,
da je naš položaj sledeči: kot zastopniki Ze-
dinjenih držav hočemo prisostvovati plenarnim
sejam in drugim sestankom komisij ter biti
povabljeni v enaki meri kot drugi člani, sicer
pa ne bomo pravice do glasovanja, tudi ne pre-
jemamo predsedstev niti sklepamo pogodb
ali dogovorov. To je prispevek, ki ga hoče
ameriška delegacija doprinesiti h konferenci.

Mussolinijeve izjave o italijanski vnapi
politiki — Pomembno poudarjanje simpatij
za Francijo — Mussolini svari pred rusko
nevarnostjo

Mussolini je imel pogovor z italijanskimi
in drugimi časniki, katerim je izjavil, da
spremlja delovanje konference z največjim
upanjem. Glede notranje politike je izjavil,
da ne bo vodil protidelavske politike in da
razlikuje delavstvo od socialistične stran-
ke.

Glede odnosov med italijansko vlado
in Vatikanom je Mussolini izjavil, da je on
osebno prožet z verskim čustvom. Vera je
temeljna stila, ki se mora spošto-
vati in braniti. Zato je Mussolini proti
protiklerikalni in ateistični gonji. Katolici-
zem je velika duhovna in moralna moč.
Mussolini upa, da bodo odnosi med ita-
lijansko državo in Vatikanom za v naprej
zelo prijateljski.

Glede pogovorov, ki jih je imel z raznimi
inozemskimi politikmi, je Mussolini izjavil,
da sta bila najbolj važna pogovor z bol-
garskim ministrskim predsednikom in lor-
dom Curzonom.

Bolgarski ministrski predsednik — je iz-
javil Mussolini — je predvsem želel ve-
deti, kakšno stališče zavzema Italija na-
sproti bolgarskim zahtevam po izhodišču
na Egejsko morje. Stambulijski je izjavil,
da je pripravljen priznati Italiji vpliv na
vsa vprašanja, pri katerih bi mogla biti
prizadeta. Delo v bodočem bolgarskem
pristanišču bi bila Bolgarska pripravljena
poveriti kakemu italijanskemu inženirju.
Stambulijski je tudi naglašal simpatije bol-
garskega naroda za italijanski narod.

Glede pogovorov z jugoslovenskimi mini-
strom vnapih stvari Nintićem je izjavil
Mussolini: «Od sestanka z g. Nintićem
sem odnesel najboljši vtisek. Lahko po-
vem, da je bil najin pogovor ne samo zelo
zanimiv temveč, v gotovem zmislu, tudi
sklepen glede nadaljnjega razvoja ita-
lijsko-jugoslovenskih odnosov. Nintić je
mogoč širokega obzorja, s katerim se bomo

mogli sporazumeti, četudi se zdli politika
njegove države zaradi notranjih vzrokov
nekoliko težavna.

Glede politike nasproti Turčiji je Mus-
solini izjavil, da so si zavezniški v vseh
vprašanjih edini. Sporne točke v angleško-
francoskem sporazumu, med njimi tudi
vprašanje Dodekaneza, so bile zadovolji-
vo poravnane.

Poročevalcu «Matina» je Mussolini ori-
sal italijansko politiko nasproti Franciji.
Tozadevne Mussolinijeve izjave so od vseh
najbolj značilne z ozirom na eventualne
vezi tudi med dosedanjim Mussolinijevim
delovanjem in Francijo.

Francija je razočarana, ker ni dobila po
vojni, kar ji gre. Nemčija nima volje pla-
čati in razen tega tudi grozi. Nevarna je
za vas in za nas, kati nemški val gre proti
naši tirolski meji.

Po Mussolinijevem mnenju se bo Nem-
čija združila z vzhodno boljševiško noro-
stjo, «kajti šovinizem in boljševizem sta dve
napadalni sili, ki se zelo dobro razumeta».

«Belgija, Francija in Italija na konti-
nentu — je nadaljeval Mussolini — in An-
glija, ki razume svoje interese, na njihovi
strani: to je zveza, s katero se upremo
usodnim vplivom z vzhoda. Italija mora
stopiti v to zvezo s povzdignjenim čelom,
kot veleval med enakimi in ne kot dr-
žava, zapeljana in razočarana l. 1919.

Kar se tiče mene — je poudaril Musso-
lini — se zavedam nevarnosti, ki nam gro-
zi jo in odgovornosti, ki jo nosim zaradi
Italije, te čudovite in junaške dežele, ki me
imenuje svojega voditelja in ki se mi bo
pokorila v vsem, kar bom od nje zahteval.

Jaz vidim sporazum s Francijo v treh
smereh: gospodarski sporazum, ki naj se
pozneje izpremeni v pravo unijo; vojaški
sporazum, da se bomo podpirali v vsakem
slučaju in končno politični sporazum glede
skupnega nastopanja v vseh vprašanjih.»

Bolj jasno Mussolini pač ni mogel govo-
riti.

Jugoslavija

V Belgradu pričakuje prihod Radičevcev
za v sredo

BELGRAD, 22. V Belgradu je včeraj do-
spel bivši minister in poslanec Hrvatskega
bloka dr. Gjuro Surmin v spremstvu biv-
šega hrvatskega bana dr. Tomljenovića.

Parlamentarna opozicija je prejela zane-
sljiva poročila o konferenci Hrvatskega
bloka. Hrvatski blok je definitivno sklenil,
da imajo vsi poslanci bloka v prvih dneh
tega tedna odpotovati v Belgrad. Sklepom
Hrvatskega bloka sta bila nasprotna samo
dva frankovca.

Včeraj so imeli voditelji opozicije daljše
razgovore zaradi ustanovitve parlamen-
tarne opozicijskega bloka, ki naj bi
v imenu opozicije vodil sporazumna poga-
janja z zastopniki Hrvatskega bloka. Med
opozicijo in levim krilom demokratske
stranke vzdržuje baje stalne vezi posl.
Pavle Angelić. Radičevci pridejo v sredo
ali četrtek v Zemun. Za nje so že priprav-
ljena stanovanja. Razgovorov z Radičevci
se udeležijo poleg zastopnikov opozicije še
Stojan Protić, Ljuba Davidović in dr. Voja
Veljković za demokratsko parlamentarno
levico in v imenu srbijanskih intelektual-
cev dr. Boža Marković in Milan Grol.
Opozicija je prepričana, da je prihod Hr-
vatskega bloka gotova stvar in da se najde
način za strogolavljenje sedanjega vlad-
nega režima. Razmotirajo se tudi že
kombinacije glede sestave nove vlade, ko
bi prišel za to ugodni trenutek.

V parlamentarnih krogih je razširjena
informacija, da se pristaji zemljoradniškega
kluba, ki so se udeležili banjaškega
kongresa, živahno zanimajo za akcijo Hr-
vatskega bloka, razmotirajo kooperacijo
zemljoradnikov s Hrvatskim blokom in
kombinacijo nove vlade. Zemljoradniki
žele prihoda Hrvatskega bloka v Belgrad
v interesu države in hrvatskega naroda.
V parlamentarnih krogih je vzbudilo veli-
ko pozornost potovanje enega voditeljev
zemljoradnikov poslanca dr. Uroša Stajčca
v Zagreb. Ta je skušal tam priti v kontakt
s politikmi Hrvatskega bloka.

Laza Marković poslanik v Rimu?

BELGRAD, 22. Govori se, da je minister
pravde Laza Marković podal demisijo.
Baje kandidira za poslanika v Rimu, od-
koder bo dosedanja poslanik Antonijević,
proti kateremu so začeli nekateri tukajšnji
listi gonjo, odpoklican.

Reška konstituenta v Kraljevi

KRALJEVICA, 22. Tukaj je zborovala
18. in 19. t. m. reška konstituenta. Sej se
je udeležilo 45 članov konstituenta, 10 jih
je bilo oviranih v prirodu in so poslali pi-
smene izjave, da se strinjajo z vsemi sklepi.
Od 75 članov konstituenta jih je torej
brezpogojno za popolno samostojnost Re-
ke 55. Na sestanku konstituenta v Kralje-
vici je postal predsednik reške države Za-
nella ob splošnem odobravanju važne iz-
jave, ki vse kulminirajo v tem, da bosta na
Reki v 24 urah zavladala mir in red, ako
se izroči uprava zakoniti vladi. Zanella
upa, da Mussolinijeva vlada ne bo sledila
dosedanjim vladam, temveč da bo z enim
udarcom presekala voz in odredila eva-
kuacijo Reke, kjer naj se ustanovi potem
domača varnostna organizacija, dotlej pa
naj bi se nahajale na Reki italijanske in ju-
goslovenske čete. Zanella odgovarja na
italijanske očitke, da je jugoslovofil, in iz-
javlja, da je kot reški Italijan res iskren
jugoslovofil in da hoče negovati prištno

odnošaje ne samo z Italijo, temveč tudi z
Jugoslavijo. Zanella bi želel, da postanejo
enaki jugoslovofili tudi vsi drugi Italijani,
ki naj bi delali na tem, da preneha absur-
dna in neupravičena nezaupljivost med
obema sosedoma. Dalje je Zanella prote-
stiral proti nezakonitostim in nasiljem, ki se
vršijo na Reki od 3. marca dalje in pro-
testiral posebno proti nameri, izvršiti novo
volitev, ker so novi volilni imeniki navad-
na goljufja, radi katere bi šli krivci v nor-
malnih razmerah v zapor. Končno je za-
hteval gosp. Zanella, da se vrne reški dr-
žavi pristanišče in železnica, in je naglasil
trdno voljo Reke, da postane v resnici svo-
bodna in neodvisna. Po govoru predsedni-
ka reške vlade, ki je bil burno akklamiran,
je govorilo še nekaj govornikov, ki so vsi
žiglosali posebno sramotne razmere, ki vla-
dajo na Reki glede javne varnosti.

Nemčija

Nova nemška vlada

BERLIN, 22. Kancelar dr. Cuno je pred-
ložil Ebertu listo nove vlade, ki je takole
sestavljena: kancelar dr. Cuno, minister
vnapih stvari Rosenberg, bivši nemški
poslanik na Dunaju; trgovina Bäcker Hes-
sen; finance Hermes; drž. zaklad Albert;
pravosodje Heintz; promet Goner; delo
Braun; vojna Gessler; prehrana Müller; po-
šta Stngl. Za načelnika tiskovnega urada
pri ministrstvu vnapih stvari je bil ime-
novan Hahn.

Turčija

Zapisnik o imenovanju novega kalifa

CARIGRAD, 22. O priliki vstoličenja no-
vega kalifa bo carigradska delegacija an-
gorske vlade izročila kalifu zapisnik veli-
ke narodne skupščine, tičeč se njegovega ime-
novanja.

Uprava v Smrni

CARIGRAD, 22. Za generalnega inspek-
torja v Smrni je bil imenovan Rems - beg.
Mesto se je razdelilo v osem zon, katerim
načeljujejo nadzorniki, ki jim je poverjena
ureditev zapuščenega imetja.

Po volitvah na Angleškem

Če se ozremo na politično življenje za-
padnih in sploh evropskih držav, tedaj opa-
zimo eno okolščino, ki je tipična za da-
našnje poveljno Evropo. Velike stranke se
nahajajo v krizi in te krize imajo za posled-
ico, da zmagujejo ekstremne skupine, pa
bodiš takozvane leve ali desne. Tako-
zovane srednje stranke, kakor so razne de-
mokracije, napredne, liberalne, ali kakor
se že imenujejo, izgubljajo na prestiziji in na
moči, medtem ko se ekstremne stranke
krepe. To velja za najnovejšo dobo v raz-
voju političnega življenja. To velja tudi za
Angleško, kjer so se ravnokar izvršile ve-
levažne volitve za doljno zbornico.

Glavno zmago je odnesla iz tega boja
konzervativna stranka, t. j. danes vladna
stranka, ki je dobila med 615 poslancev
345, torej ima že 70 glasov absolutne ve-
čine. V splošnem je ta stranka sicer izgu-
bila 19 sedežev, toda njena zmaga je kljub
temu popolna, zakaj računati je bilo, da se
bosta konservativna in Lloyd-Georgeva
stranka kosali za prvenstvo, potem ko je
koalicija razpadla. Prišlo pa je drugače.
Lloyd Georgeva stranka je doživela ka-
tastrofalen poraz, ker je izgubila 75 po-
slancev od 132, ki jih je imela do sedaj v
zbornici.

Če je bil katastrofalni poraz Lloyd-
Georgea in njegove stranke tako prese-
netljiv, ni nič manj presenetljiva zmaga
delavske stranke (socialisti). Ti so dobili
kar 61 sedežev več, tako da šteje njihova
skupina 144 glasov, je torej za konserva-
tivno večino naimočajša skupina v parla-
mentu. Ta zmaga je prazeneta lab

znatraj energičen boj proti socializmu, med anglijskim »boljševikom«. Mimogrede bode povedano, da nimajo laburisti miti krohice boljševizma v sebi. Naj zadostuje dejstvo, da je bil to pot izvoljen eden komunist v zbornico. Laburisti so odnesli veliko zmago iz volilnega boja, dasi davno so sli konservativci v boj s »proiboljševiškim« gestom. Toda to pot ni uspelo strahilo z »boljševizmom«. Danes je »boljševizem« strah, ki je v sredi votel, a na okoli ga nič ni, kot pravi pregovor. Posebno po fašistovski zmagi v Italiji ne misli v Evropi nihče več na kakšno bližnjo ali daljšo boljševizmo nevarnost, dokler trajajo sedanje razmere, ki so posledica vojne in mirovnih pogodb. Da so odnesli konservativci takšno zmago je torej pripisati pred vsem dejstvu, da je doživel Lloyd-George v zunanji politiki take poraze, kakor je bil poraz v vzhodnem vprašanju.

Lloyd-George, ta spretni politični »ekvilibrist«, ki je privedel Anglijo do zmage, ki je tudi izkoristil to zmago, je padel vsled svojih neuspehov v mirovni dobi. In skoraj vsi ti neuspehi imajo svoj izvor v sporih s Francijo. Tudi zadnji angleški poraz v Mudanji je pripisati temu sporu. »Priatelj« Francijo so hoteli dati okusiti francosko pest Lloyd-Georgeu, temu »zagrizenemu pokrovitelju« Nemcev. Saj so vsem v spominu razne konference pa do genovskega svetovnega zbora, na katerih sta stala Francija in Anglija prav sovražno nasproti. Lloyd-Georgeova politika napram Nemčiji se je gledala: popuščanje in s tem je vse povedano, medtem ko so Francijo z versajlsko pogodbo tako uklenjeni v nepopustljivost, da je moralo priti nešteto krat do sporov med obema zapadnima zmagovalcema. Lloyd-George pa je sicer pokazal veliko prožnost tudi o priliki vstaje v Indiji, v Egiptu in zadnjič v Mudanji. Toda ta njegova prožnost je bila od njegovih nasprotnikov krščena z imenom slabost in prestiz Anglije je po njej tih trpel.

To so vzroki, da so Lloyd-Georgea in njegovo stranko zapustili mnogi pristaji, ki so več ali manj pristajali angleškega imperializma. Laburisti pa so zmagali prvič vsled naraščanja nezadovoljnosti mas z ozirom na notranji položaj in deloma tudi z ozirom na njevanj politiko.

Predvsem ne smemo prezreti, da je brezposelnost v Angliji velika. Te številke naj nam pokažejo to trditve. V decembru 1920. je znašalo število brezposelnih 700.000, v juliju 1921. 1.800.000 v septembru 1921. 1.500.000, v januarju 1922. skoraj 2 milijona, v juliju letos 1.500.000, a zdaj na jesen in zimo je zopet narasla, tako da pridedamo kmalu vnovič do 2 milijonov. Dva milijona družin mora stradati, zakaj državna podpora brezposelnim je podpora stradanja. 12% angleškega delavstva je brez dela in brez plače že več kot dve leti. Sijajno stališče Anglije v svetu, njena ogromna bogatstva, slava preteklost in sedanjost, vse to ne more odpraviti mizerije ogromnih brezposelnih množic.

Drugi vzrok je militaristični duh, ki prevaja vso Evropo in torej tudi angleške vladajoče kroge. Danes v tretjem povojnem letu so vojne davjate tudi na Anglijskem veliko večje kakor pred vojno. Vsa »mirolojubna« politika Lloyd-Georgea ni zmagala znižati niti za 1 šterlino vojaških izdatkov, ki so danes že mirovni izdatki in torej trajni.

Tretji vzrok je iskati tudi v zunanji politiki. Nemško in rusko vprašanje je odprto. Vsekoli pa ve, da je ravno od ugodne rešitve teh dveh vprašanj odvisna vzpostavitev in obnova Evrope, od uspevanja Nemčije in njene industrije ter od priklonitve Rusije v gospodarsko življenje Evrope je pričakovati tudi rešitev svetovne gospodarske krize torej tudi brezposelnosti, ki je najhujši izraz te krize.

To bi bili vzroki, da so velik del nižje buržoazije in oni delavci, ki so poprej volili za liberalce, obrnili hrbet politiki »brezplodnega ekvilibrista« Lloyd-Georgea in njegove koalicije.

Posledice novega izida volitev se bodo poznale na zunaj in znotraj. V notranji politiki bo konservativna vlada, zanašajoč se na svojo absolutno premoč izvajala reakcijski program napram levim strankam, a v zunanji politiki bo njen nastop odločnejši, angleški imperializem je dobil z zmago konservativcev novih moči. Prav verjetno je, da pride do sporazuma s Francijo, tako da si bosta obe zap. velevali razdeliti mirni pot »sfere« političnega in gospodarskega nadvladja v Evropi. Afriki in Aziji. Od več ali manj spretnega delovanja italijanske diplomacije je odvisno, v koliko bo tudi Italija udeležena pri tej politični pojedini.

V oči gled tej situaciji je torej izgled, da zavladajo v Evropi normalni časi, precej slabo obetajoč.

Zopet pa je resnica, da ni imela se nobena zbornica tako velike in tako kompaktne opozicije, kakor jo bo imela ta. Veliko število 144 socialistov bo moglo prav neprijetno stopati na prste konservativnim reakcionarjem. Vsekakor bo ta opozicija imenitna kontrola nad delovanjem nove vlade, ki je sicer dobila največ glasov pri volitvah, ki pa vključujejo temu ne predstavljajo večne angleškega ljudstva. Zakaj, če si ogledamo sledeče številke, tedaj moramo ugotoviti, da ima konservativna stranka po številu oddanih volilnih glasov neprijetno večje število poslancev:

1. Benar Lawova stranka je dobila 5.820.000 glasov in ima 345 poslancev.
2. Delavska stranka je dobila 4.350.000 glasov in ima 144 poslancev.
3. Lloyd-Georgeova stranka je dobila 1.600.000 glasov in ima 57 poslancev.
4. Asquith-Greyeva stranka je dobila 2.800.000 glasov in ima 54 poslancev.

Iz teh števil je razvidno, da je dobila konservativna stranka samo dobro tretjino oddanih glasov, medtem ko pripadajo dve tretjini ostalim strankam. Torej konservativna stranka ne more vključiti svojih zmagi govoriti v imenu večine angleškega ljudstva. To dejstvo in pa močna opozicija bosta pač vplivala na postopanje konservativcev, ki ne bodo mogli avtokratsko in brezskrbno izvajati svojih morebitnih reakcijskih namenov. Tako je tudi veselje konservativcev pomešano nekoliko s pelinom. Vsekakor pa bo zanimivo slediti nadaljnjemu razvoju angleške politike po sedanjih volitvah.

Ob IV. kongresu tretje internacionale

Četrti kongres tretje internacionale je pričel svoja zborovanja 6. t. m. v Moskvi. Na kongresu je govoril pri otvoritvi tudi Lenin kot član tretje internacionale ter napovedal svetovno revolucijo, ki da mora priti z ozirom na politične in gospodarske razmere v zapadnih državah.

Ako se ozremo nazaj na prejšnje kongrese tretje internacionale, tedaj se moramo čuditi naglici dogodkov v internacionalni politiki, ki se razvijajo od konca vojne. Prvi kongres je bil še kaos. Sovjetska republika je bila v povojih in tretja internacionala je bila istovetna s sovjetsko republiko v Moskvi. Na tem kongresu je prevladoval dogmatizem in kongres se je vršil v pričakovanju velikih socialnih prevratov v sosednjih državah.

Drugi kongres je se-le ustanovil pravo internacionalo s točnim in jasnim programom in s strogo disciplino. Proletarske množice s svojimi političnimi in sindikalnimi organizacijami so hitele pod okrilje tretje internacionale, ki je naglo zadobivala na ugledu vsled zmage ruskih boljševikov in vsled usodnih napak druge internacionale v teku vojne. Drugi kongres se je vršil v znamenju zmag ruskih rdečih čet nad protirevolucionarnimi generali, vršil se je ob času, ko je na zapadu neprestano vrtelo med proletariatom in ko so bile šanse za svetovno revolucijo po mnenju ruskih voditeljev najugodnejše. Posebno Italija je bila tista obljubljena dežela, iz katere so upali moskovski boljševiki, da pojde komunistični pokret čez Ogrsko in Avstrijo in Češko ter se združi z Rusijo. In ko bi bilo to delo izvršeno, tedaj bi prišla vrsta na Nemčijo in ostalo Evropo in zmaga bi bila boljševizmu zagotovljena.

Tudi na tem kongresu se je še mnogo dogmatiziralo, zakaj komunistične dogme so bile obvezne za vse člane tretje internacionale. Fanatični dogmatiki tretje internacionale so s svojo nepopustljivostjo in s svojim strogim dogmatizmom oslabilili številno in politično moč tretje internacionale v evropskih državah.

Po drugem kongresu nastopilo razočaranje nad Italijo, poslašanje notranjega položaja ruske sovjetske republike vsled neuspehov na poljskih bojiščih in vsled splošnega propadanja gospodarstva.

Tretji kongres se je vršil v času, ko se je zdelo, da se bo edina sovjetska država zrušila pod gospodarsko katastrofo. Ki jo je povzročila lakota ob Volgi in drugih deželah obširnih ruskih ozemelj. Nekdanja žitnica Evrope je bila do dna izpraznjena in Rusija, ki je pred vojno zalagala zapadno Evropo s svojim krasnim žitom, je bila prisiljena beračiti kosček kruha za svoje gladi umirajoče množice.

V teh razmerah je jasno, da je bilo zborovanje tretje internacionale pod vtisom neugodnega položaja sovjetske države. Rusija je iskala stike z zapadom, od katerega je pričakovala in prosila pomoči za rešitev iz neznosnega gospodarskega položaja. Zato se je na tem kongresu največ izkazala razlika med rusko državo in tretjo internacionalo. Tretja internacionala je zadobila značaj samostojne in neodvisne mednarodne ustanove, ki uživa gostoljubje ruske sovjetske države. Ločitev med tretjo internacionalo in sovjetsko državo je bila potrebna, zakaj tretja internacionala, ki je po svojem programu revolucionarna in agresivna v svoji politiki proti meščanskim državam, se ni smela istovetiti z rusko sovjetsko državo, ki je nujno potrebovala pomoči od zapada.

Tretja internacionala kot taka je mogla na svojem III. kongresu zaznamovati samo neuspehe. Ti neuspehi so bili še večji vsled obupnega položaja edine boljševiške države. Toda ta komunistična država je morala pod pritiskom razmer popuščati od prvotnega neprožnega komunizma, rušenje komunističnih dogem se je pričelo tudi od one države, ki bi morala prednjačiti s svojim zgledom »čiste« komunizma. To je bilo tretje razočaranje. Vse te okolščine so oslabilе ugled in pomen III. internacionale.

V vseh državah zap. Evrope se je število komunistov silno skrčilo, a proletarsko gibanje na sploh je ne samo zaostalo, ampak znatno nazadovalo. Reakcija (v zmislu komunistov) je zmagovalno udušila komunistično gibanje in pričela rušiti pridobitve socialističnih strank. Res je sicer, da je bilo delo reakcije olajšano vsled svetovne gospodarske krize in njene hčerke: brezposelnosti, vendar pa so proletarske stranke, zlasti komunistične pokazale vseovsod tako malo odpora, da živi »boljševiški strah« v Evropi že v bajki in vsled tega je tretja internacionala postala quantite negligible ne samo v političnih računih evropskih buržoazij, ampak izgubila svojo pozicijo v mednarodnem delavstvu.

Četrti kongres se vrši baš ob času zmage fašizma v Italiji. Je pač ironija usode, da je v Italiji zmagala izrazito protiboljševiška stranka, t. j. v oni deželi, ki je pred dvema letoma igrala v računih tretje internacionale največjo vlogo. Zmaga

fašizma v Italiji je simbol poraza boljševiške ideje, je simbol poraza tretje internacionale. Pa tudi v ostalih deželah Evrope ne morejo komunistične stranke zaznamovati nikakih uspehov, vključno vsemu temu, da ustvarja brezposelnost veliko nezadovoljstva med delavskim proletariatom proti obstoječim vladam in vladajočim krogom. Vse internacionalne so izgubile v delavskih množicah svoj ugled. Klasičen zgled nam je Italija. Fašizem je razpršil v prah socialistične stranke, ki se bodo težkokdaj vzdignile na prejšnjo višino.

Položaj tretje internacionale je torej z ozirom na mednarodni proletariatski oslabilen in četrti kongres bo moral to priznati vključno vsem visokoletečim frazam.

Če pa je položaj tretje internacionale s tega stališča oslabilen, je pa od druge strani zopet res, da se je položaj sovjetske države od tretjega kongresa sem neprimerno zboljšal.

Gospodarski in politični položaj sovjetske Rusije gre v smer navzgor. Strašna lakotna kriza je prestana, letošnja žetev bo omogočila redno, četudi morda ne še popolnoma zadostno, prehranjevanje vseh ruskih pokrajin. Vsled zboljšanja gospodarskega položaja, pa se bo sovjetska vladavina še bolj utrčila, tako da predstavlja današnja ruska vlada nekaj stabilnega, gotovega, stalnega. Ta okoliščina pa je velike važnosti za zunanje politični položaj Rusije.

Vključno vsem navideznostim se more reči, da je bila genovska konferenca prva zmaga sovjetske države v evropski politiki. Od tedaj pa do danes se Rusija vedno krepekeje oglašala in zahteva svojo politično pozicijo v zapadni Evropi, ki ji gre po njenem obsegu in njeni sili. Nastop sovjetske vlade baš sedaj v vzhodnem vprašanju nam dokazuje, da je Rusija prestala najhujše in da stremi za tem, da si izvjuje nekdanjo važno vlogo v zapadno-evropski politiki.

Iz moči sovjetske države pa črpa svojo moč tudi tretja internacionala. Ruska država je danes teko močna, da se ji ni treba preveč ozirati na nevoljo zapadnih držav, ker se na njenih tleh vzdržuje ona mednarodna ustanova, ki ima v svojem programu nasilno zrušitev liberalnega gospodarskega sistema v zapadni Evropi in torej zrušitev današnjih političnih gospodarjev zapada. Tretja internacionala more danes nemoteno in z zavestjo popolne varnosti zborovati na Ruskem. Vključno svojim izgubam pri svetovnem mednarodnem proletariatu predstavlja danes tretja internacionala večjo moralno in politično silo, nego jo je predstavljala ob času lanskega kongresa. Tudi je danes še najpomembnejša internacionala izmed vseh ostalih in ima velik pomen za bodoče proletarsko gibanje. Njena sila obstaja v enotnosti, v trdnih načelih, v preciznem programu. Četudi je ta program neizvedljiv vsaj v doglednem času, predstavlja vendar ideale komunizma, ideja živi tako dalje in ta ideja ustvarja nove teoretične, ustvarja pravo znanost. Iz prejšnjega kaotičnega, nejesnega, nasilnega in samo razdiralnega komunizma se more razviti znanstven komunizem.

Rusija je silno drago plačala svoj boljševiški poskus. To, kar je Rusija pretrpela, bo prihranjen ostali Evropi, tudi če bi imelo proti kdaj do družabnih preureb v Evropi. Draga izkušnja Rusije bi prišla tedaj v dobro zapadnim narodom, ker so mogli opazovati pogreške voditeljev ruskega prevrata. Velike izgube, ki jih je imela Rusija in jih bo še v praktičnem preizkuševanju socialnih teorij, postanejo predmet moderne socialne vede, ki bo ustvarila znanstveno realno podlago za reševanje svetovnih socialnih problemov.

Fašistovski prevrat in sežanska občina

Kakor znano, so tržaški fašisti zasedli prefekturo v soboto dne 28. oktobra. V nedeljo, dne 29. oktobra, na vse zgodaj okrog 6. ure je bil poklican sežanski župan g. Ludvik Mahorčič, naj se takoj poda v občinsko hišo. Ko je g. župan prišel tja, je našel hišo zasedeno od fašistov, (med njimi je bil tudi neki Slovenec železničar iz Povirja). Vsi so bili oboroženi s palicami in pistoli. Fašisti so županu narekovali izjavo, da on in občinski zastop odstopita, ter mu ukazali pod grožnjami, da mora biti ta izjava podpisana od vseh občinskih svetovalcev ter oddana sežanskemu civilnemu komisariju Guglielmu do 9. ure jutraj. Župan je pobral podpise, katere je bil mogoče doseči, ter se ob 9. uri podal na civilni komisariat. Tam je našel komisarija Guglielma v družbi notarja Rumerja, poročnika karabinierjev, lesnega trgovca De Angelija iz Divače in še dveh fašistov, Guglielmo je bil že o vsem informiran; izjavil je županu suho: »Sprejemam demisijsko ter imenujem za izrednega komisarija občine notarja dra. Rumerja.« Notar Rumer je pri tej priliki podpisal demisijsko kot občinski svetovalec na papir, katerega je bil predložil župan Mahorčič, ter nato sprejel gerentstvo. Zanimivo pri tem nastopu je na vsak način sledeče: Komisar Guglielmo je znal, da demisijska občinska gestopa ni prostovoljna ampak prisiljena. Gestopa se je tedaj še vedno spominjal, da je bil on, Guglielmo, tisti, ki je bil predlagal županu Mahorčiču v odlikovanje z viteškim križcem italijanske krome. Kljub temu ni niti poskusil, da bi se potegoval za župana Mahorčiča, ampak mirno je v svojem svojstvu kot visok, odgovoren uradnik, varuh zakona, gledal, kako postaja žrtve nezakonitega čina mož, katerega je on smatral ne samo kot župana, ki je namestu, ampak celo kot župana, ki zasluži visoko kraljevo odlikovanje!

Dan nato je prevzel notar dr. Rumer občinske posle. Župan Mahorčič mu je izročil blagajno in račune. Interesiralo bo pred vsem g. posl. Banellija, ki je v Rimu trdil, da naše občine ne polagajo računov, dejstvo, da so bili račun sežanske občine popolnoma v redu. Notar Rumer, ki se po svoji izobrazbi gotovo dobro razume na take posle, je našel vse knjige, zapise in pobotnice v redu, izdal je županu Mahorčiču tozadevno potrdilo, da je vse v redu, ter sprejel od njega v gotovini prebitok občinske blagajne v znesku nekaj več nego 23.000 lir. Notar Rumer si je

sam imenoval občinske zastopnike v osehah nekega Gerbeca, posestnika, Trani-ja, uradnika na davkarji, Pavanetto, ki je baje trgovec z vinom, Dolci, uradnika pri železnici in Mazarola, uradnika na davkarji. Notar Rumer sam se imenuje posledno v svojih udaljenih pozdravih, javnih oglaših in zasebnih poročilih vedno »sindaco« — župan, čeravno kot jurist dobro ve, da ni župan, da sploh nima nobene pravice, da je pravi župan na nezakonit način, od nepoklicanih ljudi odstavljen, a on na nezakonit način imenovan za komisarija, po njegovo »sindaco«. Le radi popolnosti omenimo, da je novi sežanski »sindaco« odredil, da morajo vsi trgovci in obrtniki odstraniti dosežane slovenske napise ter jih nadomestiti z dvojezičnimi, pri čemer mora biti italijansko besedilo na prvem mestu. Poskobel je tudi za ulična imena, ki res niso potrebna, ker Sežana ni London, kakor Piazza Vittorio Veneto, Via Mussolini, Corso Vittorio Emanuele III., Via Regina Elena. To je kronika sežanskih dogodkov. In to stanje traja sedaj že mesec dni pred nosom oblastev in kljub protestom se nihče ne zmeja za to, da bi končal s tem nezakonitim napadom na sežansko občino, napadom, ki je ob enem žalostno spričevalo za one, ki so ga izvršili in za one, ki so mu služili in mu služijo kot voljna sredstva. Trojno je, kar mora imeti župan: Voljo naroda, sposobnost in srce za ljudstvo. Notar Rumer nima za seboj volje naroda, zakaj ljudstvo se sploh ni vprašalo, on ima za seboj le voljo komisarija Guglielma. Sposobnosti mu ne odrekamo, pač pa mu odrekamo odločno srce za ljudstvo. Dovolj let živi med Kraševci in jih dobro pozna ter ve, da jim on ni po volji kot »sindaco«. Če bi imel srce za ljudstvo, bi odstopil, če bi bil pravilno mož, ki pozna postave, bi sam rekel, da je obлека, katero si nadevuje, nezakonita, in bi odstopil. To tim več, ker ima župan Mahorčič vse potrebne lastnosti: Voljo naroda, sposobnost in srce za ljudstvo. A vrhu tega je zakonito izvoljen od ljudstva in še danes edini zakoniti župan občine Sežana.

Ne bomo se spuščali v smešen izgovor, ki ga je dal tržaški prefekt na naše proteste. Obratoma se rajši do moza, v katerega so danes obrnjene vse oči v Italiji, do ministrskega predsednika Mussolinija. V svojem programatičnem govoru je nas, narodno manjšino odpravil z enim stavkom, češ, da delamo politiko borbe (politika militante). Kaj naj pri neznanem stanju v Sežani drugega delamo? Ali naj k temu zasmejavanju naših pravic in zakona molčimo? Naj se vspostavi zakonito stanje v Sežani, naj se izroči občina zopet tistemu, ki je pravi in edini zakoniti, od ljudstva izvoljeni župan, potem bo naša »politika borbe« glede Sežane za vedno nehala. In tako bo nehala povsod, kjer se bodo odpravili vzroki našega postopanja!

Dnevne vesti

Križ in kraljeva podoba v ljudskih šolah. Državni podtajnik za javni pouk je razposlal županom sledečo okrožnico ter je odredil, da morajo pokrajinska šolska oblastva skrbeti za takšno strogo izvršitev v okrožnici vsebovanih določb. Okrožnica se glasi: »Spoštovani gospod župan. Tekom zadnjih let sta se iz mnogih ljudskih šol kraljevine odstranili podoba Križanega in slika kraljeva. Vse to tvori neprikrito kršenje natančne reglementarne določbe, ki se ne bo več trpelo, žali vrhu tega in v prvi vrsti vladajoče veroizpovedanje v državi in skupnega vladarja naroda, simboliziranega in izraženega v visoki osebi vladarja. Za sedaj se opozarjajo vse občinske uprave kraljevstva, da se morata v šole, kjer jih ni, nemudoma vrniti znaka vere in patriotizma. Spoštovani gospod me hoste o svojih ukrepih takoj obvestiti. Podpisan: Državni podtajnik za pouk Dario Lupi.

Nove posvetovalne komisije za nove pokrajine. Kr. dekret z dne 16. nov. do. loča: Člen 1.: Za dobo do 31. decembra 1922 so imenovane posvetovalne komisije, katere more vlada vprašati za svet pri upravnih ureditvah novih pokrajin kraljevstva. Te komisije bodo: ena osrednja in tri pokrajinske, in sicer ena za Juljsko Krajino, ena za Tridentinsko Benečijo in ena za Dalmacijo. — Člen 2.: Člani teh pokrajinskih posvetovalnih komisij so: senatorji in poslanci okraja in oni, ki jih imenuje ministrski predsednik, a ne več kot polovico celokupnega števila senatorjev in poslancev. Ta omejitev pa se ne nanaša za komisijo v Zadru. Osrednja posvetovalna komisija sestoji iz 20 članov, imenovanih od ministrskega predsednika in jo predseduje državni podtajnik pri ministrskem predsedstvu. — Člen 3.: Razveljavljeni so člani 3. in 5. kr. dekreta z dne 14. avgusta 1920, št. 1234 in kr. dekret z dne 8. septembra 1921., št. 1319. Pokrajinske posvetovalne komisije in ona osrednja, ki so obstojale in one, ki so izhajale od njih, so razpuščene.

Tržaški fašistovski poslanec Banelli je imenovan predsednikom tržaške prometne komisije. Upamo, da se mu posreči dvigniti tržaški promet, ki se nahaja v vidnem propadanju. Mnogo izkustva je treba za to, a tudi mnogo — političnega taktika in odločnosti, odpraviti vse zapreke in birokratični zid, ki duši trgovsko življenje v Trstu. Predvsem je pa treba dobrih, prijateljskih dogovorov z zaledjem (Jugoslavijo in Čehoslovadžijo) in tu se odpira posl. Banelliju težka, a izredna naloga: prepričati osrednje urade o nujnosti takih dogovorov, kar mu ne more biti pretežko, če pomislimo, da ima stranka, kateri Banelli pripada, vso moč države v svojih železnih rokah. S tega stališča je imenovanje Banellija gotovo dober znak.

Odgovor na odgovor. »Popolo di Trieste« nas vprašuje vnovič: ali še vztrajamo pri trditvi, da so si fašisti izmislili zločin na spomeniku na Krnu in ali smo zadovoljni s tem, da se je uveljavil zakon napram krivcem in da jih je sodnija obsodila? Naš odgovor na to ponovno vprašanje je, da so dve neuradni in ena uradna komisija ugotovile, da je strela poškodovala spomenik. Ne vemo pa še, radi kakakega čina, morda storjenega na razvalinah spomenika, so bili obtoženi obojeni, ker nimamo še zanesljivega poročila o poteku pravde, niti ne besedila razsode.

Ker pa se je »Il Popolo di Trieste« v zvezi s tem dogodkom — da bi dokazal našo ne-

iskrenost — skliceval na neke izjave dra Wilfana iz leta 1918, torej iz časa, ko državno-pravna pripadnost naše pokrajine še ni bila določena, je treba, da podamo nekoliko odgovorov tudi v tem pogledu. Od nekdanj se na tem ozemlju dotikata dve plemeni slovansko in italijansko. Povsem naravno je, da je tedaj, ko naša usoda še ni bila določena, slovanski voditelj zastopal slovansko stališče. Priznavamo to brez daljnjega, ker ravno to je najboljši dokaz o naši iskrenosti, ki nam jo na italijanski strani tako trdovratno odrekajo. Ko pa je prišel dovršen čin in je zmagalo Italijansko stališče, je naše ljudstvo priznalo gotovo dejstvo in priznal ga je tudi poslanec dr. Wilfan. Naše ljudstvo in naši zastopniki so takoj začeli izvajati logične posledice iz podanega dejstva: priznali so ga z besedo in dejanjem.

Indi posebno izrazil je priznal dovršeni čin tudi poslanec Wilfan v svojem zadnjem govoru, ko je rekel dobesedno: »Sprejeli smo in sprejemamo, kakor smo izjavili o mnogih prilikah in kakor ponavljam jaz tudi o tej priliki, vse, ne izvemši nobene, prav vse zakonite posledice svojega italijanskega državljanstva?«

Ravno to naše postopanje bi zaslužilo, da bi ga država nekoliko drugače nagradila, nego ga je doslej. V zmislu vzklila ministrskega predsednika Mussolinija: »Enake pravice in enake dolžnosti!« Na taki podlagi zahtevamo mi uredbno razmerja med državo in našo manjšino — na podlagi, ki je menda sama od sebi umljiva v res svobodni in demokratični državi.

Zanimljivost! Delovanje »Solskega društva« je bilo pozdravljeno po vsej deželi z največjim navdušenjem in voljo za delo. Toda ponekod so še mladeži, katerim kliče za pomoč našim otrokom ni prodrlo do srca. »Solsko društvo« jim je poslalo že meseca septembra pravila in navodila za ustanovitev podružnice. Ker ni društvo prejelo odgovora, je urgiralo parkrat pisмено in nešteto krat potom časopisja. Kljub temu, še nikakega odgovora. Bilo bi pač najboljšje, če bi imena teh »zavednih« ljudi, ki na vse to do sedaj ne čutijo niti toliko potrebno, da bi v 3 mesecih odgovorili, izvedela vsa naša javnost. — Nekateri se izgovarjajo na razmere. A razmere so danes, gospoda, povsod enake! Taki izgovori ne morejo prepričati. Prvič, vemo vsi za politično preganjanje, in drugič — kar je glavno — da vlada med našim ljudstvom velika beda. Vse to pa ne opravičuje! Strah in obziri pred nasprotniki, tudi uradniki, morajo enkrat popolnoma prenehati. Čakati boljših, ugodnejših razmer je naravnost smešno. »Solsko društvo« potrebuje sedaj nujne in vsestranske pomoči! Kdor da takoj, ne da dvakrat, ampak desetakrat! Čez deset let tisočak ne bo toliko zalegal kakor danes stotak! V vseh večjih vaseh se mora ustanoviti podružnica »Sol. društva«! Ne bomo mirovali, dokler tega ne dosežemo! Naše mladine ne damo iz rok in ne pustimo, da bi se nam potuljevala, ne pustimo, da nam naši otroci postanejo janičarji! V mladini je naša bodočnost! Voditelji ljudstva, zavedajte se tega penečega vprašanja in se odzovite klicu »Solskega društva«. Tudi beda ne opravičuje vaše pasivne rezistence! »Solsko društvo« ni žrelo, v katero naj bi ljudstvo znosilo svoj težko prislužen denar! Samo en l ter vina manj na leto in postaneš član »Solskega društva«. To je tedaj tak znesek, ki si ga lahko odtrga najubožnejši človek, a »Solsko društvo« bi s tem dobilo vir dohodkov, s katerimi bi zadostilo svoj prevzeti nalogi! Upamo, da ne bo naš klic klic vpijočega v puščavi!

Novi urlik za javne lokale. Kr. kvetura javlja: Za odpiranje in zapiranje javnih lokalov v zimski dobi od 15. novembra 1922. do 30. aprila 1923. bo za Trst in okolice sledeči:

- A) Odpiranje: 1) Kavarne in bari se ne bodo smeli odpirati pred šestimi urami; 2) žganjarne, gostilne, bufeti, krčme in pivnice ne pred sedmimi.
- B) Zapiranje: Ob 1. uri se morajo zapirati: 1) Gostilne, združene s prenočiščem, luksuzne gostilne prve in druge kategorije; 2) bari, ki so kot taki koncesionirani; 3) kavarne (izvzema ljudske kavarne). — O pomoči se morajo zapirati: 1) Gostilne 3. in 4. kategorije; 2) bufeti, ki so kot taki koncesionirani; 3) pivnice. — Krčme s kuhinjo se morajo zapirati ob 23. — Ob 22 se morajo zapirati: 1) Vinotoci; 2) ljudske kavarne; 3) mlekarne; 4) žganjarne s pravico razpečevanja kave. — Žganjarne, ki nimajo pravice razpečevati kave, se morajo zapirati ob 21.

Trst, 12. novembra 1922.

Prošnja. Ubogi oče, po težavnem vojaškem in ujetniškem življenju vrnivši se domov, je našel sinčka sirota, kateremu je mej tem mati umrla. Išlo zaman dela, da preživi sebe in 11letnega sinčka, zato mora po svetu za zaslužkom, a nima komu izročiti brezmaterno svoje sirote.

»Žensko dobrodelno združenje« se obrača s toplo prošnjo do blagoslovene družine na deželi, ki bi bila voljna sprejeti dečka v brezplačno oskrbo vsaj dotlej, da bo ubogi oče s čim prispeval k vzdrževanju. Deček je ubogljiv, zanesljiv in hodi jako rad v šolo ter ne bi delal preglavice družini, ki bi ga sprejela v svojo sredo. Kdor bo hotel ubogemu očetu olajšati slovo, naj blagovoljno sporoči na naslov: Ž. D. M. (Trst, Kolonja št. 126).

Zvezin zbor. Pevska vaja za Trst, Kras in zapadno Istro se vrši v nedeljo, dne 26. t. m. ob 9. uri jutraj v prostorih Konsumnega društva pri Sv. Jakobu v Trstu. Peli se bodo: Lajovevi zbori: Obi »Kralja Matjaža«, »Kroparji« in »Zeleni Jurji« — Tajnik zbora.

Akad. ter. društvo »Balkan«. Danes, v četrtek, redni sestanek ob 20.30. Eno ur pred sestankom odborova seja v navadnih prostorih. — Odbor.

»Razvalina življenja«. V nedeljo, točno ob 5 popoldne ponovi Sentjakobska »Citalnica« to krasno Finžarjevo socialno drama. Pri premieri je doživela ta drama krasen uspeh, dvorana je bila polna do zadnjega kotička, pri repriji bo gotovo občinstvo to toliko približljeno dramo tudi v velikem številu obiskalo. Ensemble je pokazal pri premieri, kaj zna, pri repriji bo videl svojo priljubljenost. Retirana je igra od gosp. M. Goriupa bivšega igralca slovenskega gledališča v Trstu. Torej v dobrih rokah. Pridite in ogledajte si ta umotvor našega pametna Finžarja!

Po ure po predstavi se vrši plesna zabava.

Walter

VSA PROSVETNA DRUŠTVA opozarjamo, da so pravkar izšli tri enodeljane Stanka Majcena pod naslovom »ZA NOVI ROD«. Vse tri so izredno pripravne za podeljevanje, odre, ki zahtevajo malo scene in malo oseb, posebno prvi dve: »PROFESOR GRADNIK« in »KNJIGOVODJA HOSTNIK«. Poleg tega nudijo obilno umetniškega uživanja, kakor malo katera igra. Knjige bo v krasni tisk vseh knjižnic, ki naj bi jo takoj naročile pri Šteti v Trstu, v knjižarni K. T. D. v Gorici ali pri »Prosveti« v Trstu.

Nekaj cerkvene zgodovine idrijske

Dobro delo je opravljal, a to je bila tudi njegova smrt. Kakega tujca je zbudil, ki je pri »Črnem orlu« spal, ko pa v vojnem času tam stanovali častniki, jim je bil zelo ne ljub gost, ko je moglo zgodaj na jutro zabobal in nekateri so šele takrat komaj zaspi. Pritožili ko se pri rudniški direkciji, češ to je še vendar srednjeveški, da zvonovi po noči kličejo na delo. Slab rudar če nima svoje budilke ob postelji, da ga pravočasno pokliče. Res se je v dala direkcija in ni več plačevala zvonarja za zvonjenje ob 3 jutraj.

Ko so 1917 pobrali zvonove, so pri župnih cerkvah največje pustili. Tudi idrijski je bil določen, da ostane. A ko despejo 12. februarja 1917 vojaki, da snamejo in odpeljejo zvonove, so se bahali, da bodo lep plen dobili, kajti samo eden tehtal 2500 kilogramov. Zastonj je dekan ugovarjal se brzojavno pritoževal, kazal na pismo, da enega vzamejo, velikega puste. Vojak je kazal pismo povelje, da najmanjšega puste. Zakaj se je to zgodilo, se lahko slutiti. Mogočen orjak bil je na poti nekaterim, ki so bili takrat vsega mogočnega. Tri najst zvonov je dalo mesto Idrija, pač velik vojni davek. Kečaj dobi nadomestilo? Obljubljeno je, a počasi se obljube izpolnjujejo. Treba tudi tu potrpljenja in zopet potrpljenja.

Oltarji

Omenilo se je že, da je rudniška direkcija pisмено izjavila, da če pride nadškof Attems v Idrijo, naj pride na svoje stroške in naj le notranje cerkvene zadeve pregleda, drugo pa, kar je z rudnikom v zvezi, sme le v spremstvu rudniškega uradnika visitirati.

A ko je on povzdignil idrijsko kapelano v samostojno mestno župnijo, so se stajala ledena srca v gradu. V računih rudniške blage se bere, da so takrat pogostili ške blagajne se bere, da so takrat pogostili nadškofa in njegovo spremstvo precej bogato, izdali so za to 165 fl. 3 kr. in isto leto napravili stranska oltarja M. Božje in sv. Klemenca, za kar so dali 644 fl. Napravljena sta iz gipsa.

1761 so omislili druga dva stranska oltarja kar iz mramorja, za nju so plačali 1097 fl. 41 kr.

1769 leta je plačala direkcija za veliki oltar 1681 fl. 48 kr. za obhajilno mizo in tabernakel iz belega mramorja pa 2506 fl. 43 kr. Sploh se je takrat tako pokazala direkcija, da ni nikoli ne prej ne pozneje zrtvovala za cerkev, kakor v dobi, ko je nastala mestna samostojna župnija. Koliko posode, mašne obleke, razne okraske, slike, orgle, razno perilo. V 30 letih je dala za cerkev 26.759 fl. 14½ kr. Kaj vse naredi čast in veljava! Takrat so čutili kaj pravi nemški pregovor: Nobel kostet Geld. Se celo novi božji grob za 444 fl. je plačala. Izdelan je tako umetno, da njegova fotografirana slika služi kot vzor za baročni oltar v znanstveni knjižnici.

Dinar in češka krona

Nedavna pogajanja, ki so se vršila v Pragi med jugoslovanskim finančnim ministrom Kumanudjem, njegovim pomočnikom Playšcem ter ravnateljem »Narodne banke« Novakovičem s predstavnikmi čehoslovanskih državnih financ so dali povod za najrazličnejše domneve. Med drugim se je tudi pisalo, da je šlo za sklenitev posojila 500 milijonov čehoslovanskih kron, za izenačenje čs. krone in dinarja itd. Medtem je dobila sedaj belgrajska »Politika« baje za zanesljive informacije o poteku teh pogajanj. Po teh informacijah je bilo sklenjeno predvsem, da bo »Narodna banka« odprla bančnem uradu finančnega ministristva v Pragi kredit 35 milijonov dinarjev, bančni urad pa »Narodni banki« kredit 25 milijonov čehoslovanskih kron. Na podlagi teh odobrenih kreditov bosta lahko obe ustanovi vlekli brez pokritja čke do svote predvidene v tem sporazumu. Te čke bosta ena in druga stran prodajali tistim, ki jih rabijo, a pokrivali bosta za prodane čke na domačem ali tujem tržišču tedaj, ko bo najbolj ugodno za vsako stran. Kredit obstaja, kakor se to lahko takoj vidi, v tem, da ne bo treba kupovati kron in dinarjev tedaj, ko jih ni dovolj na tržišču, in se bo lahko vedno vzdrževala svetovna pariteta in relacija med eno in drugo valuto. Posebno ne bo nikakih presenečenj ne pri eni ne pri drugi valuti na čehoslovanskih borzah. Krone, ki se bodo prodajale, se bodo nabavljale ali na domačem tržišču, če jih bo, ali pa v Pragi s prodajo dinarjev ali pa potom arbitraže.

Ena in druga ustanova bosta poslovali kot regulatorja za devizo druge države, to je »Narodna banka« bo prodajala in kupovala izplačilo Praga za balkanske države, a bančni urad izplačilo Belgrad, Zagreb, Ljubljana za čehoslovansko in sosedne države. Na ta način se misli, da se kupnja in prodaja dinarjev koncentrirata v Pragi pri bančnih uradih in narobe kupnja in prodaja čehoslovanskih kron pri »Narodni banki« v Belgradu. Razume se, da se bo i v Pragi i v Belgradu delalo po intencijah Prage in Belgrada.

Ni treba misliti, da se bo tam delom hočelo doseči stalno razmerje med krono in dinarjem niti izenačenje dinarja s čeho-

slovaško krono. Doseči se hoče le to, da se bosta obe ustanovi pojavljali kot največji kupec in največji prodajalec za dinarje, držel se vedno svetovne paritete ter delujoč, da se ta pariteta ohrani. Kurzi se bodo določali v Pragi in Belgradu tako, kakor bo mogoče po paritetu. Poleg tega bosta obe strani stajali vzajemno na razpolago svoje vezi v inozemstvu za posredovanja pri tujih borzah. Bančni urad v Pragi se je nadalje izjavil pripravljenega, da da »Narodni banki« začasna posojila v tujih divizah, katera daja tudi domačin in tujim bankam. Ta bi se posojila dajala od enega do treh mesecev. Če bi »Narodna banka« ne rabila teh posojil, temveč jih samo hranila pri bankovnem uradu in pri tujih korespondentih bankovnega urada, bi plačala samo provizijo do 4 tisoč mesečno. Ta posojila bi omogočila banki, da v sezoni izvajanja, ko bi ji njena podlaga ne zadostovala več za izdajanje bankovcev, zviša svoj promet. S kupovanjem zlata in tujih deviz bi se ta promet ne mogel povečati vse do tle, dokler frank ne pade na dva dinarja, lahko se pa zviša s posojilom pri čehoslovanskem bankovnem uradu, ko bi bilo gotovo, da se bankovci, ki se izdajo na podlagi izposojenih deviz, najkasneje v roku treh mesecev vrnejo banki.

Sporazum v Pragi se nanaša nadalje na ustanovitve privatnega konsorcija pod vodstvom čehoslovanske države. Ta konsorcij bi prevzel gradbo šol, vojašnic in uradniških stanovanj za svoto - 200 milijonov čehoslovanskih kron v Jugoslaviji. Država bi morala te zgradbe plačati v roku deset let. Tozadevni sporazum pa ni bil še povsem dosežen in se bodo vršila nadaljnja pogajanja z jugoslovanskimi strokovnjaki.

Izrazila se je tudi želja, da bi čehoslovanske banke stopile v stik z jugoslovanskimi zaradi izdajanja kreditov. Čehoslovanski zastopniki so sprejeli ta poziv, zahtevali pa so, da se dovoljeni krediti uporabijo za nakup blaga na čehoslovanskem. Čehoslovanski merodajni faktorji bodo priporočili svojim bankam, da začnejo tozadevna pogajanja z jugoslovanskimi bankami. Koristnost takega zadolževanja pri čehoslovanskih bankah je, seveda odvisna od bodočega razmerja med čehoslovansko krono in dinarjem.

Končno se je bankovni urad izjavil pripravljenega, da menice, katere bi jugoslovanski trgovci izdajali čehoslovanskim trgovcem za uvožno blago s čehoslovanskega, eskomptira ali odkupiše od svojih trgovcev. Na ta način bi bankovni urad prevzel na se riziko za razliko pri tečaju krone in dinarja. Seveda vsebuje ta načrt dobre in slabe strani. Ko bi bil vzajemni uvoz iz čehoslovanske in Jugoslavije enak, bi ne bilo nikake nevarnosti, če pa bi bil uvoz s čehoslovanskega v Jugoslavijo večji nego naboje, bi grozila nevarnost, da bi množina dinarjev na čehoslovanskih borzah vplivala neugodno na tečaj dinarja. Na drugi strani bi bil bankovni urad, ki bi imel dosti dinarjev, katere bi odkupil za svoje krone, vendar prizadet pri tečaju dinarja in bi skrbel, da ga vzdrži na višini. Ta ukrep bi seveda, prinesel veliko koristi čehoslovanski industriji in trgovini.

To je kratka vsebina dogovora v Pragi.

To in ono

Kaj vodi ljudi k samomoru. V kakem razmerju so med seboj različni vzroki, ki privedejo ljudi do samomora, skuša dognati neki francoski statistik na podlagi 7000 pobliže preiskanih slučajev samomora. Na prvem mestu stoji kakor povsod kot vzrok samomora pomanjkanje. Vsed bede se je usmrtilo od onih 7000 mož 905 in žensk 511. Družinske razmere so gnale v samomor 728 mož in 524 žen. Moški spol je v tej točki občutljivejši nego ženski. Ker so prišli ob premoženje, je izvršilo samomor 322 mož in 233 žensk. Vsed igre je bilo samomorilcev 300 in sicer polovica moških, polovica žensk. Vsed alkohola je bilo samomorov pri moških 283 in pri ženskih 208. Vsed ljubezenskih težav se je usmrtilo 157 žensk in 97 moških.

Najstarejša ladja. Najstarejši čoln, ki je bil dosedaj najden, bo v kratkem razstavljen v narodnem muzeju v Kopenhagenu. Čoln je bil najden v šotnem močvirju v Scheswingu na Holandskem in izvira iz dobe okoli 300 let pred Kristusom. Zajedno z njim se je izkopal tudi nebroj mečev, sulic in ščitov, vse iz lesa izgotovljeno. Čoln je imel deset vesel in bo razpostavljen v muzeju v stanju, v katerem je pred več kakor 2000 leti plaval po morju.

Stari oče z 18 leti. V Venio na Holandskem se je poročil neki 18letni mladenič z nič manj kakor 45 let staro ženo. Slednja je že uživala zakonsko srečo in je imela že več otrok. Njena starejša hčerka je že eno leto poročena in ima že enega otroka, radi katerega je sedaj mladi 18letni zakonec stari oče. Najstarejši sin njegove soproge je star 22 let, torej štiri leta starejši kot njegov oče.

DAROV

Kar se je Pepi kaznoval radi korenja z 10 lirami, daruje Kravos še 5 lire »Solskemu društvu«.

NASI DIJAKI STRADAJO. — SPOMINJAJTE SE POVSOD IN VEDNO DIJASKE MATICE!

Borzna porodila.

Trst, 22. novembra 1922

Jadranska banka	130
Cesullich	343
Dalmata	393
Gerolmich	1475
Libera Tristina	431
Lloyd	1520
Lussino	640
Martinolich	143
Oceanica	140
Premuda	845
Tripcovich	265
Ampela	601
Cement Dalmata	333
Cement Spalato	297

Tuja valuta na tržiščem trgu

Trst, 22. novembra 1922

ogrsko krone	—90.—	1.—
avstrijske krone	—03.—	—03
čehoslovanske krone	67.50.	68.—
dinarji	32.30.	32.70
leji	13.50.	14.50
marke	—34.—	—37
dolarji	21.60.	21.75
francoski franki	184.50.	155.25
švicarski franki	400.—	405.—
angleški funti papirnati	96.70.	97.—

Odhodi in prihodi vlakov

JUŽNI KOLODVOR.

Odhodi

0.15 (osebni) Trst, Červinjana, Portogruaro, Benetice.
0.40 (ekspresni) Sv. Peter, Postojna, Ljubljana, Carigrad.
5.— (o) Nabrežina, Divača, Sv. Peter, Postojna, 5.45 (o) Nabrežina, Trst, Červinjana, Portogruaro, Benetice. (Ne vozi ob nedeljah).
6.— (o) Trst, Gorica, Kormin, Videm (Udine).
6.40 (o) Trst, Červinjana, Portogruaro, Benetice.
7.— (brz.) Nabrežina, Divača, Sv. Peter, Postojna, 9.— Nabrežina, Opatje, Sežana, Divača, Sv. Peter, Postojna.
10.15 (eksp.) Trst, Červinjana, Portogruaro, Benetice.
10.45 (o) Trst, Gorica, Kormin, Videm (Udine). (Ne vozi ob nedeljah).
11.25 (o) Nabrežina, Divača, Sv. Peter, Roka.
12.05 (o) Trst, Červinjana, Portogruaro, Benetice.
13.10 (o) Trst, Gorica, Kormin, Videm (Udine).
15.50 (o) Trst, Červinjana, Portogruaro, Benetice.
16.25 (brz.) Trst, Gorica, Kormin, Videm (Udine).
16.40 (o) Nabrežina, Divača, Sv. Peter, Postojna.
18.— (o) Trst, Gorica, Kormin, Videm (Udine) (Ta vlak ima zvezo iz Trsta v Červinjano in Portogruaro).
18.40 (o) Nabrežina, Divača, Sv. Peter, Roka.
19.05 (eksp.) Trst, Červinjana, Portogruaro, Benetice.
19.45 (brz.) Nabrežina, Divača, Sv. Peter, Postojna, 23.35 (eksp.) Benetice, Milana, Pariz.

Prihodi

0.20 (brz.) iz Benetk, Portogruara, Červinjana, Trst.
5.10 (brz.) iz Postojne, Sv. Petra, Divače, Nabrežine.
6.05 (o) iz Benetk, Portogruara, Červinjana, Trst.
7.30 (o) iz Postojne, Sv. Petra, Divače, Nabrežine.
8.15 (o) iz Portogruara, Červinjana, Trst, in iz Vidma, Kormina, Gorice, Trst.
9.35 (brz.) iz Postojne, Sv. Petra, Divače, Nabrežine.
10.05 (o) iz Benetk, Portogruara, Červinjana, Trst.
10.25 (brz.) iz Benetk, Portogruara, Červinjana, Trst.
10.55 (o) iz Vidma, Kormina, Gorice, Trst. (Ne vozi ob nedeljah).
12.22 (o) iz Postojne, Sv. Petra, Divače, Nabrežine.
12.40 (brz.) iz Vidma, Kormina, Gorice, Trst.
14.— (brz.) iz Benetk, Portogruara, Červinjana, Trst.
15.40 (o) iz Reke, Sv. Petra, Divače, Nabrežine.
16.05 (brz.) iz Pariza, Milana, Benetk, Portogruara, Červinjana, Trst.
16.50 (o) iz Vidma, Kormina, Gorice, Trst.
17.50 (o) iz Reke, Sv. Petra, Divače, Nabrežine.
18.30 (o) iz Benetk, Portogruara, Červinjana, Trst, in iz Vidma, Kormina, Gorice, Trst. (Ne vozi ob nedeljah).
20.— (o) iz Benetk, Portogruara, Červinjana, Trst.
20.45 (eksp.) iz Postojne, Sv. Petra.
21.20 (brz.) iz Postojne, Sv. Petra, Divače, Nabrežine.
22.55 (o) iz Vidma, Kormina, Gorice, Trst.
23.35 (eksp.) iz Calais, Pariza, Milana, Benetk.
23.55 (o) iz Postojne, Sv. Petra, Divače, Nabrežine.

POSTAJA PRI SV. ANDREJU (državna).

Odhodi

5.15 (o) v Herpelje, Kanfanar, Pulo.
5.25 (brzovl.) v Gorico, Dunaj, Monakovo.
5.35 (mešan.) v Koper, Poreč.
6.10 (o) v Gorico, Podbrdo.
8.55 (meš.) v Koper, Buje.
11.05 (o) v Gorico, Podbrdo.
12.55 (brzovl.) v Herpelje, Kanfanar, Pulo.
13.— (meš.) v Koper, Buje, Poreč.
16.62 (brzovl.) v Gorico, Podbrdo.
17.25 (o) v Gorico, Podbrdo.
18.— (o) v Herpelje, Kanfanar, Pulo.
19.25 (meš.) v Koper, Buje.

Prihodi

7.30 (meš.) iz Herpelje.
7.44 (o) iz Gorice.
8.28 (meš.) iz Bui, Kopa.
10.— (o) iz Pule, Kanfanar, Herpelje.
12.34 (meš.) iz Poreča, Bui, Kopa.
12.40 (brzovl.) iz Podbrda, Gorice.
15.45 (o) iz Podbrda, Gorice.
15.52 (brzovl.) iz Pule, Kanfanar, Herpelje.
16.58 (meš.) iz Bui, Kopa.
21.30 (o) iz Poreča, Bui, Kopa.
21.35 (meš.) iz Poreča, Bui, Kopa.
22.— (o) iz Pule, Kanfanar, Herpelje.
23.50 (brzovl.) iz Podbrda, Gorice.
*) Ob nedeljah ne vozi.

Uvozna in izvozna trrdka

Debiasio & Domenis

Skladišča: Trst, via Coroneo 13, tel. 12-34
prosta luka št. 7, pritličje

opozarja na novodošle velike partije steklenic, porcelane, emailirane kuhinjske posode najrazličnejših šip v originalnih zabojih in spletenih čeških steklenic

po najnižjih konkurenčnih cenah.

Vse blago je češkega izvora.

POHIŠTVO.

NOVI DOMOKI: poročne sobe, solidno, slavonsko delo, javorjeve, česnjeve, jesenove, meh gonilne, hrastove L 1700, naslonjaci L 48.—. Zleznice postelje s kovinasto vzmetjo L 15.—.

TURK, Via S. Lazzaro št. 10.

VELIKA IZBERA

Za pošiljate na dežlo najboljša, brezplačna embalaža.

Velika zaloga vina, žganja in likerjev

JAKOB PERHAUC

ustanovljena leta 1878

Trst, via S. T. Xydias št. 6, telefon 2-86.

Vedno v zalogi in po cenah izven vsake konkurence: pristen istrski tropinovec, kraški brinjevec in kranjski silivovec.

Lastni izdelki: šumeča vina kakor šampanjec, šumeči istrski refošk Lacrima Cristi in druga.

Specializacija: Jajčji konjak in Crema marsala ter raznovrstni likerji in sirupi, kakor pristni malinovci in drugi.

Dr. R. SFILIGOJ

za kirurgijo, porodništvo, ženske in sečne bolezni.

Gorica, Via P. Zorutti 12

Sprejema od 9—11 in 15—16.

APNENICE

tri velike, moderne pri postaji Bivio - Nabrežina se oddajo

Pojasnila daje uprava Edinosti.

Inserirajte v „Edinosti“

JADRANSKA BANKA

Dejniška glavica L 15,000.000 Rezerve L 5,100.000

Dunaj, Opatija, TRST, Zadar.

Afilirani zavodi v Jugoslaviji: Jadrska banka, Beograd in njene podružnice v Celju, Cavtatu, Dubrovniku, Ercegovom, Jelsi, Korčuli, Kotoru, Kranju, Ljubljani, Mariboru, Metkoviću, Sarajevu, Splitu, Šibeniku in Zagrebu.

Afilirani zavod v New-Yorku: Frank Sakser State Bank.

Izvršuje vse bančne posle.

PREJEMA VLOGE

na hranilne knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje po 4%. Na odpoved vezane vloge obrestuje po najugodnejših pogojih, ki jih sporazumno s stranko določa od slučaja do slučaja.

Daje v najem varnostna predale (safes)

Zavodovi uradi v Trstu:

Via Cassa di Risparmio št. 5 — Via S. Nicolò št. 9.

Telefon št. 1463, 1793, 2876. Blagajna posluje od 9. do 13. ure.

Trgovski lokali in skladišča

dvonadstropne hiše s staro vpeljano trgovino v sredini mesta Ljubljano na zelo prometni točki takoj na razpolago kupcu. Lokal bi bili razvešeni specijerije pripravni posebno za trgovino z manufakturami, železnico, konfekcijo, usnjem in mesarjijo. Zmerna cena. (45/19)

Pozudbe pod. Sigurna eksistenca na an. Zav. Drago Beseljak, Ljubljana, Sodna 5.

Trgovsko-obrtna zadruga

v Trstu

registrovana zadr. z neomejenim jamstvom

Ulica Pier Luigi da Palestina št. 4, I.

Obrestuje navadne hranilne vloge po

5%

vloge, vezane na trimesečno odpoved po 5½%, ako znašajo 20-30.000 Lit. po 6%, ako znašajo 30-40.000 „ po 6½%, ako presegajo 40.000 „

Trgovcem otvarja tekoče čekovne račune

Posoja hranilne pušice na dom.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega premoženja nad 2300 zadrudnikov, vredno nad 50 milijonov lir.

Daje posojila na poroštvo, zastavo vrednostnih papirjev ali dragocenosti.

Uradne ure od 8—13.

Tel. št. 16-04. Tel. št. 16-04.

Najvišje cene plačujem za

K O Ž E

kun, zlatice, lisic, dihurjev, vider, jazbecov, mačk, veveric, krčev, divjih in domačih zajcev.

D. WINDSPACH

Trst, Via Cesare Battisti št. 10

II. nadst., vrata 16

Sprejemajo se pošiljate po pošti.

Najstarejši slovenski denarni zavod.

Tržaška posojilnica in hranilnica

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

uraduje v svoji lastni hiši

ulica Torrebianca šte. 19, I. n.

Sprejema navadne hranilne vloge na knjižice, vloge na tekoči račun in vloge za čekovni promet, ter jih obrestuje

po 4%

veče in stalne vloge po dogovoru.

Daje posojila na vknjižbe, menjice, zastave in osebne kredite. — Obrestna mera po dogovoru.

Uradne ure za siranke od 9 do 13.